

Saksbehandler: Ørjan Røed

Kommunedirektør/rådmann: Vibeke Vikse Johnsen

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
061/22	Formannskapet	30.05.2022
057/22	Kommunestyret	13.06.2022

Haugaland IKT kommunalt oppgavefellesskap

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Kommunestyret vedtar at Karmøy kommune deltar i kommunalt oppgavefellesskap om IKT for Tysvær og Karmøy kommune. Oppgavefellesskapet får navnet Haugaland IKT oppgavefellesskap.
2. Oppgavefellesskapet får kontorlokaler i Kopervik
3. Oppstartsperioden vil være fra 01.07.2022, og selskapet etableres fra 01.01.2023.
4. Oppgavefellesskapet kan utvides til å gjelde eventuelt også andre kommuner, men ikke i oppstartsperioden. En utvidelse krever politisk godkjenning.
5. Innen to år skal det foretas en vurdering av videre organisering og drift.
6. Økte driftskostnader knyttet til økt IKT-sikkerhet og andre felleskostnader innarbeides i budsjett og økonomiplan fra 2023.
7. Karmøy kommunestyre bevilger kr 3 516 000 kroner til å dekke kostnader i forbindelse med oppstart av Haugaland IKT. Midlene finansieres fra kommunestyrets disposisjonsfond.

Vedtak som innstilling fra Formannskapet - 30.05.2022 - 061/22

1. Kommunestyret vedtar at Karmøy kommune deltar i kommunalt oppgavefellesskap om

IKT for Tysvær og Karmøy kommune. Oppgavefellesskapet får navnet Haugaland IKT oppgavefellesskap.

2. Oppgavefellesskapet får kontorlokaler i Kopervik
3. Oppstartsperioden vil være fra 01.07.2022, og selskapet etableres fra 01.01.2023.
4. Oppgavefellesskapet kan utvides til å gjelde eventuelt også andre kommuner, men ikke i oppstartsperioden. En utvidelse krever politisk godkjenning.
5. Innen to år skal det foretas en vurdering av videre organisering og drift.
6. Økte driftskostnader knyttet til økt IKT-sikkerhet og andre felleskostnader innarbeides i budsjett og økonomiplan fra 2023.
7. Karmøy kommunestyre bevilger kr 3 516 000 kroner til å dekke kostnader i forbindelse med oppstart av Haugaland IKT. Midlene finansieres fra kommunestyrets disposisjonsfond.

Formannskapet 30.05.2022:

Behandling:

Brekke Jakobsen (AP) la frem ønske om at det velges flere representanter inn som medlemmer og varamedlemmer.

Innstillingen enstemmig vedtatt.

FSK- 061/22 Vedtak:

1. Kommunestyret vedtar at Karmøy kommune deltar i kommunalt oppgavefellesskap om IKT for Tysvær og Karmøy kommune. Oppgavefellesskapet får navnet Haugaland IKT oppgavefellesskap.
2. Oppgavefellesskapet får kontorlokaler i Kopervik
3. Oppstartsperioden vil være fra 01.07.2022, og selskapet etableres fra 01.01.2023.
4. Oppgavefellesskapet kan utvides til å gjelde eventuelt også andre kommuner, men ikke i oppstartsperioden. En utvidelse krever politisk godkjenning.

5. Innen to år skal det foretas en vurdering av videre organisering og drift.
6. Økte driftskostnader knyttet til økt IKT-sikkerhet og andre felleskostnader innarbeides i budsjett og økonomiplan fra 2023.
7. Karmøy kommunestyre bevilger kr 3 516 000 kroner til å dekke kostnader i forbindelse med oppstart av Haugaland IKT. Midlene finansieres fra kommunestyrets disposisjonsfond.

Kommunestyret 13.06.2022:

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

KST- 057/22 Vedtak:

1. Kommunestyret vedtar at Karmøy kommune deltar i kommunalt oppgavefellesskap om IKT for Tysvær og Karmøy kommune. Oppgavefellesskapet får navnet Haugaland IKT oppgavefellesskap.
2. Oppgavefellesskapet får kontorlokaler i Kopervik
3. Oppstartsperioden vil være fra 01.07.2022, og selskapet etableres fra 01.01.2023.
4. Oppgavefellesskapet kan utvides til å gjelde eventuelt også andre kommuner, men ikke i oppstartsperioden. En utvidelse krever politisk godkjenning.
5. Innen to år skal det foretas en vurdering av videre organisering og drift.
6. Økte driftskostnader knyttet til økt IKT-sikkerhet og andre felleskostnader innarbeides i budsjett og økonomiplan fra 2023.
7. Karmøy kommunestyre bevilger kr 3 516 000 kroner til å dekke kostnader i forbindelse med oppstart av Haugaland IKT. Midlene finansieres fra kommunestyrets disposisjonsfond.

Saksutredning

Sammendrag

Bruk av IKT-utstyr og IT-systemer har økt kraftig de siste årene, og er i dag en integrert del av arbeidshverdagen. Når systemene ikke virker, stopper viktige deler av kommunens arbeid opp. Rådmennene i regionen har over tid derfor sett på mulighetene for å samordne IT-driften, slik at kommunen får en mer robust drift. Karmøy og Tysvær kommuner er kanskje de to kommunene i regionen som har mest lik drift i dag, og rådmannen foreslår at det opprettes et egen interkommunal IT-avdeling for disse to – Haugaland IKT oppgavefellesskap. Samme politiske sak må da behandles i de respektive kommunene. Så kan det være et håp om at flere kommuner etter hvert ser fordelene av å tiltre samarbeidet.

Det er vanskelig å få kvalifiserte IT- medarbeidere, og kompetanse blir en utfordring fremover. Rådmannen tror at det vil være flere søkere til en større IT-avdeling, som da kan tilby mer komplekse og interessante stillinger. Rådmannen ønsker også at kommunen bidrar med å tilby lærlingeplasser.

Datasikkerhet er et stort, og økende problem. Kommunene må få på plass systemer, rutiner og ordninger som beskytter bedre enn det som tidligere har vært ansett nødvendig. Flere kommuner har opplevd datainnbrudd, og da med store konsekvenser. Uansett oppgavefellesskap eller ikke må dette området prioriteres, men en større avdeling gir bedre muligheter.

KS anbefaler at kommunene nytter organisasjonsformen «kommunalt oppgavefellesskap» når en samarbeider interkommunalt, og rådmannen følger denne anbefalingen. Rådmannen forslår også at oppgavefellesskapet etableres som et ikke eget rettssubjekt. Ved å etablere et kommunalt oppgavefellesskap, men ikke som et eget rettssubjekt, unngår en også problemstillinger rundt arbeidsmiljølovens regler om virksomhetsoverdragelse. Ettersom de ansatte blir værende i de respektive deltakerkommunene, vil arbeidsgiveransvaret også forbli hos den respektive arbeidsgiverkommunen. Dette vil kreve noen praktiske tilpasninger, og det må være leder for Haugaland IKT som har det daglige ansvaret for avdelingen og dens ansatte. Lokaliseringen av det nye kontoret blir i Kopervik, og leder av dagens IKT-avdeling i Karmøy blir ny leder av oppgavefellesskapet.

Oppstartsfasen for det kommunale fellesskapet vil bli perioden 2022 og ut 2024, og selskapet etableres fra 01.01.2023. Erfaringene fra denne perioden vil bli tatt med når videre organisasjonsform skal vurderes. Det tas ikke opp eventuelle nye medlemmer i denne perioden.

Kommunale oppgavefellesskap har krav om eget årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning. Virksomheten skal selv bære alle kostnader knyttet til drift, herunder en forholdsmessig andel av fellesutgifter/støttetjenester.

Den foreslåtte budsjetttrammen for Haugaland IKT består i hovedsak av tre komponenter:

- Videreføring av dagens kostnadsnivå for IKT-avdelingene i de to kommunene
- Administrative kostnader og husleie
- Nye kostnader til datasikkerhetsløsninger

Det er kartlagt tre typer interne kostnader til Haugaland IKT. (1) Lokalutgifter, (2) merutgifter som følge av å etablere oppgavefellesskap med eget regnskap og (3) andel av administrative utgifter som Karmøy kommune skal stå for. Summen av dette er satt til i underkant av 1,5 millioner.

I forslag til budsjett er det lagt inn rundt 1,6 mill. kroner knyttet til nye tiltak for datasikkerhet og overvåkingstjenester. Det vil være noen merkostnader i forbindelse med oppstart av oppgavefellesskapet, og dette er anslått til 5 mill. kroner.

Gevinstrealisering vil være en viktig suksessfaktor for Haugaland IKT. Det er også forventninger til at organisering i en felles IKT-enhet skal gi økonomiske gevinster.

Målt per innbygger har Karmøy og Tysvær i dag et ulikt kostnadsnivå til IKT-kostnader. Det er i

finansieringsmodellen foreslått en modell hvor kommunene tar med seg sine respektive kostnader i dag inn i samarbeidet. For nye kostnader (administrasjon, etableringskostnader mv) brukes en fordelingsnøkkel med 30 % fast og 70 % per innbygger.

Bakgrunn

For 30 år siden var elektronisk databehandling noen få hadde som arbeidsverktøy, og de fleste hadde et noe distansert forhold til. Derfra har det vært en rivende utvikling, og i dag er elektronisk databehandling en integrert del av hverdagen. Parallelt med denne utviklingen har IKT-avdelingen blitt en stadig mer sentral del av kommunens behov og daglige drift. IKT-avdelingen har i dag en viktig plass i organisasjonen, og kommunen konkurrerer med det private næringslivet om å skaffe god nok kompetanse. Bedrifter og kommuner utsettes oftere for hacking, og datasikkerhet blir viktigere. Utvikling, drift, sikkerhet og kompetanse henger sammen, og kommunen blir en relativt liten enhet som ikke alltid klarer å dekke opp alle behovene.

Rådmennene i regionen har sett på mulige løsninger for å komme styrket ut på datasiden. Dersom kommunen velger å fortsette med egen IKT-avdeling, må denne over tid tilføres ressurser. Et annet alternativ er å inngå et samarbeid på tvers av kommunegrensene, og dette har vært administrativt vurdert og diskutert. En felles IKT-avdeling vil også kreve mer ressurser fra kommunen enn i dag, men mindre enn det hadde gjort hvis en står alene.

Kommunene har organisert IT-avdelingene ulikt; noen med mer sentraliserte enheter, og andre mer desentralisert. Noen har i hovedsak et driftsmessig fokus, mens andre har også prosjekter og utvikling som del av oppgavene. Rådmennene i regionen har diskutert mulig samarbeid, og i dag er det Karmøy kommune og Tysvær kommune som er aktuell for et oppgavefellesskap.

Dagens IKT-avdelinger, som eventuelt skal over til felles enhet, består av:

Tysvær – 7 ansatte og 2 lærlinger

Karmøy – 9 ansatte og 2 lærlinger

IKT-avdeling

Databehandling har blitt en del av kommunens hverdag, og IKT-avdelingen har fått en sentral og viktig plass i organisasjonen. IT-systemer, maskinpark og digitalisering er et, til en hver tid, pågående arbeid og prosess som de aller fleste ansatte i kommunen har et forhold til. IT er blitt en sentral del av den daglige drift, og dermed oppleves også problemer knyttet til dette sterkt. Rådmannen er klar over at et arbeid med å skape en interkommunal løsning ikke er enkelt. IT er en vesentlig faktor i kommunens drift, og vil få en enda sterkere rolle fremover. Målet med en samordning av kommunenes IKT-avdelinger er å få en mer robust enhet med bedre utnyttelse av ressurser som personell, lokaler, programvare, maskinvare og nettverksutstyr enn om den enkelte kommune står alene. Det er mye arbeid med etablering av en felles IKT-avdeling, og rent praktisk vil det å starte med bare to kommuner være fordelaktig. Tysvær og Karmøy er kanskje de to kommunene som i dette tilfellet har den likeste organiseringen, og vil da være et godt utgangspunkt for samarbeid. Eventuelt nye søkere til oppgavefellesskapet vil da også tydelig vite hva de går til.

Rådmannen ser for seg at den nye IKT-enheten, heretter kalt Haugaland IKT, kan bli organisert i avdelinger/roller for

- Infrastruktur og drift
- IKT-brukerstøtte
- Rådgivning og prosjekt
- Avtale- og leverandøroppfølging

Noen av kommunens oppgaver er kompliserte og krever mye kunnskap og kompetanse. Interkommunalt samarbeid kan være både en fornuftig og utviklingsorientert løsning, da større miljøer gir muligheter for økte kompetanse og felles måter å jobbe på. Det er et mål at ny Haugaland IKT skal organiseres og driftes til beste for begge kommunene. Karmøy kommune har, i

tillegg til IT-avdelingen, egne IT-ressurser i etatene til gjennomføring av IT-oppgaver som hos mange andre kommuner utføres av IT-avdelingen. Denne desentraliserte modellen gir tett knytning til etatene og noe lavere bemanning i IT-avdelingen. Karmøy kommunes desentraliserte modell med IT-ressurser i etatene er nødvendig for å kunne gjennomføre prosjektene i henhold til tidsplan og kvalitet. Desentralisert modell krever tett dialog mellom IT-avdelingen og etatene. IKT-enhets tjenestekatalog skal spesifisere hvilke tjenester som skal leveres fra IKT-enheten til kommunene. Haugaland IKT har som mål å levere et enhetlig tjenestenivå til kommunene, og det vil være et mål at de to inkorporerte avdelingene utvikler seg til en trygg og faglig sterk enhet.

Merkantile støttefunksjoner skal leveres av Karmøy kommune

Organisasjonsform

Ved inngåelse av interkommunalt samarbeid kan flere organisasjonsformer være aktuelle. Organisasjonsformene har forskjellige karakteristika, i den forstand at de bygger på og reguleres av forskjellige regelsett. Dette medfører blant annet forskjellige krav til stiftelsesgrunnlaget, organisering og saksbehandling i styrende organ, ansvarsbegrensning for eierne, inntreden/uttreden og hvorvidt organisasjonen er å anse som et eget rettssubjekt. Alle organisasjonsformer er i prinsippet egnet til å benyttes som grunnlag for kommunalt samarbeid.

I KS FOU-prosjekt nr. 1440161 gis det en generell anbefaling om at nye IKT-samarbeid bør etableres som interkommunalt samarbeid etter kommuneloven av 1992 § 27. Etter ikrafttredelse av den nye kommuneloven vil denne organisasjonstypen fases ut i løpet av 2023, og erstattes med kommunalt oppgavefellesskap, etablert i medhold av kommunelovens kapittel 19. Rådmannen legger med dette som bakgrunn organisasjonsformen «kommunalt oppgavefellesskap» til grunn for det videre arbeid.

Ved eventuell etablering av et IKT-samarbeid kan en velge å organisere det som eget rettssubjekt eller ikke. Et rettssubjekt er «en som kan få rettigheter og pådra seg forpliktelser i henhold til rettsreglene». Et selskap som er dannet som et eget rettssubjekt vil være uavhengig av sine eiere. Hvis selskapet etableres som ikke eget rettssubjekt, vil bindingen til kommunene være sterkere. Det vil være argumenter for begge løsningene, men kommunene har nylig inngått store innkjøpsavtaler som også er særdeles viktige for IT-avdelingene. Dette skaper noen problemstillinger knyttet til blant annet reglene om offentlige anskaffelser, og en ny IT-avdeling vil ikke kunne benytte seg av disse inngåtte avtalene som eget rettssubjekt. Rådmannen anser disse avtalene som så vesentlige at anbefalingen er at en derfor velger organisasjonsformen som ikke eget rettssubjekt.

Ved å etablere et kommunalt oppgavefellesskap, men ikke som et eget rettssubjekt, unngår en også problemstillinger rundt arbeidsmiljølovens regler om virksomhetsoverdragelse. Ettersom de ansatte blir værende i de respektive deltakerkommunene, vil arbeidsgiveransvaret også forbli hos den respektive arbeidsgiverkommunen. Dette vil kreve noen praktiske tilpasninger, og det må være leder for Haugaland IKT som har det daglige ansvaret for avdelingen og dens ansatte.

Oppstartsfasen for det kommunale fellesskapet vil bli perioden 2022 og ut 2024. Erfaringene fra denne perioden vil bli tatt med når videre organisasjonsform skal vurderes.

Hvis det opprettes et kommunalt oppgavefellesskap må det også opprettes et representantskap. Reglene for representantskapsmedlemmer finnes i kommuneloven § 19-3. Det står blant annet at «kommunestyre eller fylkesting velger selv sine medlemmer og minst like mange varamedlemmer». Ordlyden sperrer for delegasjon, og rådmannen kan derfor ikke inneha denne funksjonen. Rådmannen anbefaler at ordfører oppføres som kommunens medlem i representantskapet, og med varaordfører som varamedlem.

Dersom begge de to aktuelle kommunestyrene vedtar å danne et interkommunalt IKT-samarbeid, kreves det også vedtak i en samarbeidsavtale, som oppfyller lovens minstekrav og som i tillegg bygger på en del reguleringer som er tatt fra IKS-loven. Nedenfor listes minimumsfaktorene opp,

og selve samarbeidsavtalen ligger som vedlegg til saken.

- oppgavefellesskapets navn
- om oppgavefellesskapet er et eget rettssubjekt eller ikke
- hvor mange medlemmer den enkelte deltakeren skal ha i representantskapet
- hvilke oppgaver og hvilken myndighet som er lagt til oppgavefellesskapet
- deltakernes innskuddsplikt og plikt til å yte andre bidrag til oppgavefellesskapet
- den enkelte deltakerens eierandel i oppgavefellesskapet og ansvarsandel for fellesskapets forpliktelser hvis ansvarsandelen avviker fra eierandelen
- om oppgavefellesskapet skal ha myndighet til å ta opp lån
- hva oppgavefellesskapet skal rapportere til deltakerne om
- hvordan deltakerne kan tre ut av oppgavefellesskapet
- hvordan oppgavefellesskapet skal oppløses, blant annet hvem som skal ha ansvaret for at oppgavefellesskapets arkiver blir oppbevart etter at oppgavefellesskapet er oppløst

Kravene er i det vesentlige like uavhengig av hvorvidt IKT-samarbeidet er et eget rettssubjekt eller ikke. Avtalen må vedtas av kommunestyrene i de to kommunene, og endringer som knytter seg til avtalens minstekrav kan også kun gjennomføres ved at kommunestyret i begge deltakerkommuner vedtar slik endring.

Rådmannen forutsetter at IKT-samarbeidet i begrenset grad kommer til å levere IKT-tjenester til andre offentlige aktører enn deltakerkommunene. Forskriftens unntaksregler om horisontalt og vertikalt samarbeid vil ikke være anvendelig for slike leveranser, og generelt vil ikke IKT-tjenester kunne unntas fra anskaffelsesregelverket. Kommunene ved IKT-avdelingene håndterer allerede noen oppgaver for andre (eks. Bokn kommune, Karmøy Kirkelig Fellelsråd, Tysvær kyrkjelege fellesråd, Haugaland kontrollutvalgssekretariat, bedriftshelsetjeneste), og disse vil fortsette. Men dersom for eksempel en ny kommune eller andre skulle ønske å kjøpe tjenester fra IKT-samarbeide, må det av innkjøper vurderes på sedvanlig måte opp mot anskaffelsesregelverket.

Kompetanse

Kommunens IKT-avdeling har historisk sett hatt hovedfokus på den daglige drift, og det har blitt ansatt folk med fagbrev eller bachelorgrad som har løst oppgavene på en god måte. Kommunale IKT-avdelinger har kanskje vært mindre attraktive for de med mer spesialiserte IT-studier. Digitalisering og den økende graden av programvare og systemer gjør at kommunene fremover vil ha behov for mange typer utdanninger. Det konkurreres i et marked med knapphet på ressurser, og et større IT-miljø vil lettere kunne trekke til seg ulik kompetanse. Rådmannen mener at det uansett kan bli problematisk å få høy kompetanse, men at en større IKT-avdeling vil gjøre det lettere enn om den enkelte kommune står alene.

Kommunen mener det er viktig og riktig å ha lærlinger også innen IT-faget eller relaterte fagområder. Det kan ses på som en del av kommunens samfunnsoppdrag, og det vil være behov for IT-kompetanse i overskuelig fremtid. Kommunen er en viktig læringsarena, og lærlingene bidrar til at Haugaland IKT kan gi en enda bedre tjeneste. Den kompetansen lærlingene tilføres kan kanskje en dag bli en del av kommunens samlede ressurser.

Lokalisering

Rådmannen ønsker at nytt kommunalt oppgavefellesskap får lokaliteter i Kopervik. I den første tiden blir organiseringen av Haugaland IKT ikke eget rettssubjekt, og det vil være ønskelig med og behov for et tett samarbeid med kommuneadministrasjonen. Det vil da være naturlig at det tilknyttes den største kommunen i samarbeidet. Lokalisering i Kopervik er per nå også det mest kostnadseffektive alternativet.

Det vil fra starten av være rundt 20 personer tilknyttet avdelingen, inklusive lærlinger.

Dersom ansatte i ny IKT-enhet slutter og det er behov for nyansettelser, ansettes disse i Karmøy kommune.

Infrastruktur og drift

Datasentre i Karmøy kommune skal benyttes i samarbeidet. Alle systemer flyttes til felles datasentre.

Tysvær kommune er selv ansvarlig for leie av nett fra egen kommune til felles datasenter i Karmøy kommune.

Fremtidige infrastrukturendringer i Tysvær kommune tilpasses Karmøy kommunes modell for infrastruktur og drift så langt som mulig slik at en oppnår en sikker og effektiv drift. Dette gjelder overordnede styringssystemer, lagringsløsninger, datarom servere, svitsjer, wifi-aksesspunkt m.m.

Tysvær kommune må følge plan for utskifting av nettverksutstyr ute i kommunen etter samme modell som i Karmøy kommune for å sikre at en har nettverksutstyr med god sikkerhet og ytelse.

Standardisering av fagsystemer og utstyr er en forutsetning for samarbeidet. Samarbeidet vil benytte eksisterende felles rammeavtale for innkjøp av konsulenttjenester og utstyr. Andre anskaffelser gjøres gjennom det etablerte felles innkjøpssamarbeidet.

Datasikkerhet

Stadig flere kommuner og bedrifter er utsatt for cyberkriminalitet, og kriminelle blir mer profesjonelle. For å sikre kommunen mot slike dataangrep må det fortløpende iverksettes nødvendige sikkerhetstiltak. I januar 2021 ble for eksempel Østre Toten kommune utsatt for et større dataangrep hvor sikkerhetskopier ble slettet og alle data ble kryptert av kriminelle hackere. Kommunen ble utsatt for et løsepengevirus som krypterte alle data i tillegg til at data ble stjålet fra kommunen. I ettertid har blant annet KS bedt kommunene gjøre tiltak for å sikre data.

Et resultat av et dataangrep kan føre til at kommunene vil bli totalt lammet over en lengre periode. Viktige kommunale tjenester kan bli utilgjengelige. Sensitive data på avveie vil kunne medføre brudd på personvernet og rettsikkerheten til den enkelte borger. Kommunene kan få erstatningskrav og bøter.

Kommunene iverksetter fortløpende mange tiltak for å hindre at kriminelle skal få tilgang til personsensitive data og at tjenestene skal bli utilgjengelige. Kommunene har ikke tilstrekkelige ressurser eller sikkerhetskompetanse til å ivareta denne sikkerheten selv, og kjøper i dag tjenester for å få hjelp. Men dette er ikke tilstrekkelig. For å sikre data er det nødvendig med proaktiv overvåking 24 timer i døgnet, 7 dager i uken og 365 dager i året. Kommunene har ikke slike døgnskntinuerlige vaktordninger, og er dermed avhengig av at eksterne leverandører

Karmøy kommune har nylig tatt i bruk en helhetlig sikkerhetsløsning, og det forutsettes at Tysvær kommune tar i bruk tilsvarende løsning.

Oppstartsperioden 2022 og ut 2024

Før kommunenes systemer kan flyttes til felles datasenter i Karmøy må grunnleggende infrastruktur på plass. Datakommunikasjon mellom den enkelte kommune og datasenter i Karmøy kommune må etableres. Det er i dag ikke sammenhengende fiber mellom Karmøy og Tysvær. Kostnad til etablering og eventuell leie av linje fra eksterne leverandør betales av Tysvær kommune. Så snart basis infrastruktur og løsninger er på plass, skal kommunenes systemer flyttes inn til Karmøy kommune.

Etablering av ny felles datasenterløsning vil gi ekstra belastning særlig på IKT-avdelingen i Karmøy kommune i etableringsfasen. Så snart en er klare til å flytte inn løsningene fra Tysvær, vil også IT-ansatte der få flere oppgaver. Dette skyldes at daglig drift må ivaretas så godt som mulig og i henhold til lover og regler samtidig som ny felles IKT-enhet etableres. Kommunene må forvente at

enkelte prosjekter må utsettes/ikke gjennomføres som følge av at prioriterte oppgaver knyttet til etablering av felles IKT-enhet må gå foran. Etablering av Haugaland IKT er tidkrevende for hele organisasjonen, og selvsagt aller mest for IKT-avdelingene.

Økonomiske konsekvenser

Kommunale oppgavefellesskap har krav om eget årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning. Virksomheten skal selv bære alle kostnader knyttet til drift, herunder en forholdsmessig andel av fellesutgifter/støttetjenester.

Den foreslåtte budsjetttrammen for Haugaland IKT består i hovedsak av tre komponenter:

- Videreføring av dagens kostnadsnivå for IKT-avdelingene i de to kommunene
- Administrative kostnader og husleie
- Nye kostnader til datasikkerhetsløsninger

I tillegg til dette vil det være investeringer som gjøres gjennom selskapet, samt at det vil påløpe en del oppstartskostnader.

Videreføring av dagens kostnadsnivå for IKT-avdelingene

Det er tatt utgangspunkt i faktiske regnskapstall for 2020 og 2021, med unntak av lønnskostnadene som er basert på budsjett 2022 og faktiske stillingshjemler i de to avdelingene. En del kostnader som skal ligge igjen i kommune er trukket ut, mens det er lagt inn noen midler til organisasjonsutvikling. Når dette er prisjustert til 2023-kroner, utgjør dette 23,2 mill. kroner.

Administrative kostnader og husleie

Det er kartlagt tre typer interne kostnader til Haugaland IKT. (1) Lokalutgifter, (2) merutgifter som følge av å etablere oppgavefellesskap med eget regnskap og (3) andel av administrative utgifter som Karmøy kommune skal stå for.

Beregning i 2023-kroner.	Kostnad
Husleie inkl. kontorer, datarom, strøm og renhold	1 086 000
Regnskapstjenester	145 000
Andre fellesutgifter, organisasjonsutvikling mv.	252 000
SUM	1 483 000

Haugaland IKT vil flytte inn i kontorer i Kopervik, og vil benytte seg av eksisterende datarom som Karmøy kommune har, inklusiv en del utstyr knyttet til dette. Det er videre lagt til grunn at Karmøy kommune skal dekke regnskapstjenester og administrative funksjoner for oppgavefellesskapet. Kostnader her fordeles etter samme metodikk som benyttes for selvkosttjenester. For juridiske tjenester og kommunikasjon er det ikke tatt med kostnader som en del av de faste administrasjonskostnadene. Arbeid utført av disse avdelingene må ved behov faktureres særskilt. Utgifter til innkjøpsavdelingen er holdt utenfor, da dette allerede er finansiert gjennom

innkjøpssamarbeidet.

Nye kostnader til datasikkerhetsløsninger

I forslag til budsjett er det lagt inn 1,56 mill. kroner knyttet til nye tiltak for datasikkerhet og overvåkingstjenester. Bakgrunnen for dette er omtalt over, i avsnittet om datasikkerhet, og vurderes som nødvendige tiltak uavhengig av fremtidig organisering av IKT-tjenester.

Oppstartskostnader:

Det vil være noen merkostnader i forbindelse med oppstart av oppgavefellesskapet, og dette er anslått til 5 mill. kroner. Etableringskostnader skal dekke utgifter knyttet til etablering av organisasjon, nye lisenser, konsulenttjenester, utskifting av kritiske komponenter i infrastruktur og nødvendige omlegginger til felles sentral nettverksmodell for kommunene. Det vil videre være behov for oppskalering av eksisterende dataromsløsninger, og eksterne internettlinjer.

Investeringskostnader

Den valgte løsningen er basert på kommunelovens § 14-16 om adgang til å ta opp lån for å finansiere tilskudd til investeringer i varige driftsmidler som eies av en annen kommune (1. ledd) eller eventuelt som eies av et selskap hvor kommunen har en eierandel i selskapet (2. ledd) og hvor kommunen har bestemmende innflytelse. Forutsetningen for dette er at dette er områder hvor kommunen har et lovpålagt ansvar. Investeringene gjelder kommunens sentrale infrastruktur som er kritisk nødvendig for å kunne levere kommunens lovpålagte tjenester, og det vurderes derfor at investeringene som foretas av enheten vil være innenfor kommunens lovpålagte ansvar. En slik løsning vil da medføre at kommunene kan finansiere investeringer på IKT-området over investeringsbudsjettet, som i dag, også etter etablering av en felles IKT-enhet. Samtidig vil finansieringen skje fra kommunens side, slik at Haugaland IKT ikke trenger å håndtere dette.

Det anslås et behov for årlige investeringskostnader i Haugaland IKT på 4,5 mill. kroner. Merk at investeringskostnader til utskifting av nettverksutstyr ute i kommunene kommer i tillegg. Dette er estimert til om lag 2,5 mill. kroner per år. Investeringene utføres av IKT-avdelingene, men belastes de enkelte kommunene.

Oppsummering (i 2023-kroner)

Dagens kostnader	23 164 000
Administrative kostnader og husleie	1 483 000
Nye kostnader sikkerhet	1 562 000
SUM	26 209 000
<i>Oppstartskostnader</i>	<i>5 000 000</i>
<i>Årlige investeringskostnader</i>	<i>4 500 000</i>

Gevinstrealisering og budsjettprosess

Gevinstrealisering vil være en viktig suksessfaktor for Haugaland IKT. Det er også forventninger til at organisering i en felles IKT-enhet skal gi økonomiske gevinster. Det foreslås at selskapet fra og med 3. driftsår skal kunne vise til konkrete økonomiske gevinster i IKT-enheten eller eierkommunene direkte, og at det i løpet av 4 påfølgende driftsår dokumenterer gevinster minst tilsvarende kr. 1,4 mill. kroner. Dette tilsvarer merkostnadene i budsjettet, unntatt selve etableringskostnadene.

Det anbefales at krav til gevinstrealisering fordeles over 4 år, fra og med enhetens 3. driftsår (første år etter oppstartsperioden).

Det vil være opp til de årlige budsjettprosessene og vedtak i representantskapet å bestemme om gevinstene skal hentes ut, eller omdisponeres til andre satsinger på IKT-området.

IKT-enhetene er en del av kommunene, og den økonomiske situasjonen i kommunene vil også kunne ha betydning for utviklingen i budsjettene til IKT-enheten.

Budsjettprosessen for Haugaland IKT tenkes i korte trekk slik:

- Våren: Det gjennomføres et administrativt møte mellom Haugaland IKT og eierkommunen, hvor eierkommunene gir IKT-enheten et signal fra eierkommunene de foreliggende behov på IT-siden, den økonomiske situasjonen og et signal på hvilken budsjetttramme som skal legge rammene for neste års budsjett og økonomiplan. Her vil Haugaland IKT også gjennomgå investeringsbehov for nettverksutstyr i kommunene, som innspill til kommunenes investeringsbudsjetter.
- Innen utgangen av august: Utkast til budsjett, økonomiplan og handlingsprogram oversendes fra IKT-enhetene til eierkommunene.
- Ca. månedsskiftet oktober/november: Rådmannens forslag til budsjett legges frem.
- November/desember: Budsjett for Haugaland IKT behandles i representantskapet før kommunestyrene budsjettbehandling.

Fordelingsnøkkel og eierandel

Målt per innbygger har Karmøy og Tysvær i dag et ulikt kostnadsnivå til IKT-kostnader. Det er i finansieringsmodellen foreslått en modell hvor kommunene tar med seg sine respektive kostnader i dag inn i samarbeidet. For nye kostnader (administrasjon, etableringskostnader mv) brukes en fordelingsnøkkel med 30 % fast og 70 % per innbygger. Det legges til grunn innbyggertall 1. januar året før budsjettåret.

Etterhvert som enheten kommer i drift og utvikler IT-driften i en mer felles retning, endres fordelingsnøkkel fra å være primært basert på dagens kostnadsnivå i kommunene til en utjevningsmodell basert 50 % på dagens kostnader og 50 % på vektene fra en 30/70-modell. Denne innføres som en gradvis overgangsordning over tre år, fra og med første driftsår etter oppstartsperioden, dvs. fra og med 3. driftsår. Fordelingsnøkkel evalueres deretter.

Fordelingsnøkler:

Nøkler	Dagens kostnader	30/70	Utjevnings- modell
Karmøy	61,0 %	70,3 %	65,7 %
Tysvær	39,0 %	29,7 %	34,3 %
	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Dette gir følgende budsjettvirkninger. For år 1 er kostnader til etablering og 1 driftsår slått sammen.

Tilskudd til IKT-enhet 2023- kroner	År 1 inkl. etablering.	År 2	År 3	År 4	År 5
Budsjett	31 209 000	26 209 000	26 209 000	26 209 000	26 209 000
Karmøy	19 797 875	16 281 572	16 591 070	16 900 568	17 210 066
Tysvær	11 411 125	9 927 428	9 617 930	9 308 432	8 998 934
SUM	31 209 000	26 209 000	26 209 000	26 209 000	26 209 000
<i>Fordeling</i>					
Karmøy	63,4 %	62,1 %	63,3 %	64,5 %	65,7 %
Tysvær	36,6 %	37,9 %	36,7 %	35,5 %	34,3 %

Dette er en illustrasjon basert på kostnadene basert på foreløpige budsjett ved oppstart. Investeringsbudsjett kommer i tillegg. Det vil være opp til de årlige budsjettprosessene og vedtak i representantskapet å behandle budsjettene i årene fremover, herunder håndtering av gevinstrealisering, eller eventuelle andre satsinger/forhold som kan bli aktuelle.

Rådmannens kommentarer

Kommunen er avhengig av å ha IT-systemer som fungerer; det være seg kompetanse, nettverk eller fagsystemer. Drift av datasystemer er en integrert del av kommunens hverdag, og ulike kommuner løser dette på ulike måter. Etablering av en interkommunal IKT-avdeling er derfor en komplisert affære. Rådmannen ser samtidig at skal en makte å løse de oppgaver som kommer, må digitalisering og IT være rustet for dette. En større enhet vil lettere trekke til seg kvalifisert kompetanse, som det er konkurranse om i dag. Oppsiden vurderes altså som større enn nedsiden, men en grad av risiko vil uansett være til stede. Målet er at det etableres en enhet som utvikler seg til en faglig robust og på alle måter god enhet. Underveis i prosessen har det vært samarbeid med aktuelle fagorganisasjoner representert ved de hovedtillitsvalgte. Uavhengig av samarbeid eller ikke antas det at behovet knyttet til digitalisering og IT vil øke fremover, og at den siden av organisasjonen vil ha behov for mer ressurser. En større enhet vil kunne drives mer effektiv enn flere mindre, og en oppnår bedre tjenester på flere områder. Rådmannen anbefaler at kommunestyret slutter seg til forslaget om et kommunalt oppgavefellesskap.

Økonomi

IKT får en stadig mer sentral rolle som infrastruktur for kommunens drift, og vil kreve økt ressursbruk over tid. Haugaland IKT vil etter rådmannens vurdering være en måte å sikre en robust organisasjon for IKT-drift som over tid vil være en effektiv måte å ivareta ressursbehovene til IKT-drift. Forslaget til budsjett for Haugaland IKT vil innebære et økt kostnadsnivå for Karmøy. Dette er delvis kostnader rådmannen vurderer vil være nødvendig uavhengig av samarbeid med Haugaland IKT, men at kostnaden vil være lavere gjennom Haugaland IKT enn om kommunene skulle innført disse systemene hver for seg. Disse kostnadene vil måtte innarbeides i budsjett- og økonomiplan fra 2023. Det vil også være noen administrative kostnader som må dekkes inn.

Den foreslåtte utjevningsmodellen for finansiering vil som forklart i saken medføre at Karmøys kostnader vil øke tilsvarende vel 0,9 mill. kroner per år dersom budsjettet holdes på samme nivå. Rådmannens syn er det er nødvendig å tilføre mer ressurser for å øke kapasiteten til drift av IKT. Gjennom Haugaland IKT er det et mål om å utvikle IKT-drift i en felles retning, noe som bidra til å øke kapasiteten. Ut fra dette mener rådmannen at forslag til finansieringsnøkkel gir en god avveining mellom ulike hensyn, og at etablering av Haugaland IKT vurderes å være en god og fremtidsrettet måte å sikre gode og robuste IKT-tjenester for Karmøy kommune.

Det som vil gi økte kostnader på kort sikt er for det første etableringskostnader på 5 mill. kroner,

hvorav vel 3,5 mill. kroner skal dekkes av Karmøy kommune. Rådmannen foreslår at disse midlene bevilges i 2022, og finansieres av kommunestyrets disposisjonsfond. Dette for å kunne være tilgjengelig for eksempel til å kunne bestille nødvendig utstyr mv. som bør være på plass tidlig i oppstartsperioden. Dette er særlig aktuelt da det for tiden er til dels svært lang leveringstid på IKT-utstyr.

Vedlegg:

Samarbeidsavtale IKT - Karmøy og Tysvær